

Spis treści

I Diagnostyka laboratoryjna zaburzeń metabolicznych i chorób poszczególnych układów lub narządów

A. Diagnostyka laboratoryjna zaburzeń metabolicznych

Diagnostyka zaburzeń gospodarki węglowodanowej

- Hiperglikemia

- Hipoglikemia

Diagnostyka zaburzeń gospodarki aminokwasowej

Diagnostyka zaburzeń gospodarki białkowej

Diagnostyka zaburzeń gospodarki tłuszczowej

Diagnostyka zaburzeń gospodarki purynowej

Diagnostyka zaburzeń gospodarki porfirynowej

Diagnostyka zaburzeń gospodarki witaminowej

- Witaminy rozpuszczalne w tłuszczach

- Witaminy rozpuszczalne w wodzie

Diagnostyka zaburzeń gospodarki metalami śladowymi

Diagnostyka zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej.

- Diagnostyka zaburzeń gospodarki poszczególnych życiowo ważnych elektrolitów

- Zaburzenia gospodarki kwasowo-zasadowej

B. Laboratoryjna diagnostyka chorób poszczególnych układów lub narządów

Układ krążenia

- Diagnostyka biochemiczna chorób serca

- Diagnostyka biochemiczna nadciśnienia tętniczego

- Diagnostyka biochemiczna przewlekłej niewydolności krążenia

Układ oddechowy

Układ trawienny

- Żołądek i jelita

- Trzustka

- Wątroba

Układ moczowy

Układ krzepnięcia

Układ ruchu

- Diagnostyka biochemiczna chorób kości

- Diagnostyka biochemiczna chorób mięśni szkieletowych

Układ wewnętrzwydzielniczy

- Choroby podwzgórza i przysadki

Zaburzenia czynności osi podwzgórzowo-przysadkowo-tarczycowej

Zaburzenia czynności przytarczyc

Zaburzenia czynności osi podwzgórzowo-przysadkowo-nadnerczowej

Zaburzenia czynności rdzenia nadnerczy

Zaburzenia czynności osi podwzgórzowo-przysadkowo-gonadalnej

Zespół feminizacji jądrowej - patrz Zespół niewrażliwości receptora androgenowego

- Zaburzenia sekrecji innych hormonów. Wskaźniki biochemiczne guzów neuroendokrynnych (NET) układu pokarmowego (GEP-NET)

Wskaźniki preeklampsji

Diagnostyka laboratoryjna chorób nowotworowych (opracowano wg [14], [46])

II Interpretacja wyników badań ´ biochemicznych surowicy krwi

- Aceton - patrz: Kwas acetooctowy

- ACTH - patrz: Adrenokortykotropina

- Adrenalina - patrz: Aminy katecholowe

Adrenokortykotropina (ACTH)

- AFP - patrz: a-Fetoproteina

- AlAT - patrz: Aminotransferazy

- Albumina - patrz: Białka

Aldosteron

Aminopeptydaza leucynowa (LAP)

Aminotransferazy

Aminy katecholowe

Amoniak

a-Amylaza (diastaza)

ANCA (antineutrophil cytoplasmatic antibodies; przeciwciała antycytoplazmatyczne granulocytów obojętnochłonnych)

Androgeny

- Androstendion - patrz: Androgeny

Antygen gruczołu krokowego swoisty (PSA)

Antygen rakowo-płodowy (CEA)

- AspAT - patrz: Aminotransferazy

Asymetryczna dimetyloarginina (ADMA)

- Base excess - patrz: Nadmiar zasad

Białka

Białko C i S

Białko C-reaktywne (CRP)

Białka wiążącece kwasy tłuszczowe pochodzenia sercowego (FABP-C)

Bilirubina

Biomarkery przemijającego niedokrwienia i udaru niedokrwienego mózgu

- Całkowite stężenie estrogenów - patrz: Estrogeny

- Całkowita zdolność surowicy do wiązania żelaza - patrz: Żelazo

- CAP - patrz PTH

- CBG - patrz: Transkortyna

- CCK - patrz: Cholecystokinina
- Ceruloplazmina
- Chlor
- Cholecystokinina (CCK)
- Cholesterol
- Cholesterol frakcji HDL i LDL
- Cholinesteraza (ChE)
- Chromogranina A
- CIP - patrz: Parathormon
- Ciśnienie cząstkowe dwutlenku węgla ($p\text{CO}_2$)
- Ciśnienie cząstkowe tlenu ($p\text{O}_2$)
- C-końcowy propeptyd prokolagenu typu I (procollagen I carboxyterminal propeptide - PICP)
- C-końcowy telopeptyd kolagenu typu I (carboxyterminal telopeptide of type I collagen - ICTP)
- C-końcowy usieciowany telopeptyd łańcucha α kolagenu typu I (collagen type I crosslinked C-telopeptide - Ctx)
- CK - patrz: Kinaza kreatynowa
- Ctx - patrz: C-końcowy usieciowany telopeptyd łańcucha α kolagenu typu I
- Cyjanokobalamina - patrz: witamina B12
- Cynk.
- Cystatyna C
- Czas kaolinowo-kefalinowy (czas aktywowanej tromboplastyny częściowej; APTT - activated partial thromboplastin time)
- Czas krwawienia
- Czas krzepnięcia
- Czas protrombinowy
- Czynnik wzrostowy insulinopodobny (IGF-1)
- Czynnik wzrostu 23 fibroblastów (FGF23)
- Czynnik wzrostu hepatocytów (HGF).
- Dehydroepiandrosteron - patrz: Androgeny
- D-dimery - patrz: Produkty degradacji fibryny
- Dehydrogenaza b-hydroksymaślanowa (HBDH).
- Dehydrogenaza mleczanowa (LDH)
- DHEA - patrz: Androgeny
- 1,25-Dihydroksycholekalcyferol [1,25(OH) $_2$ D $_3$]
- 24,25-Dihydroksycholekalcyferol [24,25(OH) $_2$ D $_3$]
- Dihydrotestosteron - patrz: Androgeny
- Dopamina - patrz: Aminy katecholowe
- Dopełniacz - patrz: Układ dopełniacza
- Endotelina.
- Erytropoetyna
- Estradiol - patrz: Estrogeny
- Estriol - patrz: Estrogeny

Estrogeny

- Estron - patrz: Estrogeny

Ferrytyna.

a-Fetoproteina (AFP)

- FDP (fibrin degradation products) - patrz: Produkty degradacji fibryny

Fibrynogen

Folitropina (FSH)

Fosfataza kwaśna (FK)

Fosfataza zasadowa (FZ)

Fosfor

- FSH - patrz: Folitropina

Gastryna

- a1-Globuliny - patrz: Białka

- a2-Globuliny - patrz: Białka

- b-Globuliny - patrz: Białka

- g-Globuliny - patrz: Białka

- Globuliny wiążące T4 - patrz: Hormony tarczycy

Glukagon .

Glukoza

- g-GT - patrz: Transpeptydaza g-glutamylowa

- HBDH - patrz: Dehydrogenaza b-hydroksymaślanowa

Gonadotropina kosmówkowa ludzka (HCG)

Hemoglobina glikowana HbA1c

Hepcydyna

- HGH - patrz: Hormon wzrostu

- Hiperlipoproteinemia typu I, II, III, IV, V - patrz: Lipidy

- Homocysteina

Hormon wzrostu (somatotropina, GH)

Hormony tarczycy

25-Hydroksycholekalcyferol (25-OH-D3)

Immunoglobuliny

Insulina

Kalcytonina (CT)

Karnityna.

Kinaza kreatynowa - CK (kreatynofosfokinaza, CPK)

Kolagen IV

Kortyzol

Kreatyna

Kreatynina

Krioglobuliny

Kwas acetooctowy

- Kwas askorbinowy - patrz: Witamina C

- Kwas cholowy - patrz: Kwasy żółciowe
- Kwas deoksycholowy - patrz: Kwasy żółciowe
- Kwas foliowy
- Kwas b-hydroksymasłowy
- Kwas mlekowy
- Kwas moczowy
- Kwasy żółciowe
- LAP - patrz: Aminopeptydaza leucynowa
- LDH - patrz: Dehydrogenaza mleczanowa
- Leptyna
- LH - patrz: Lutropina
- Lipaza
- Lipidy
- Lipokalina neutrofilowa asocjowana z żelatynazą (NGAL)
- Ludzka gonadotropina kosmówkowa (HCG) - patrz: Gonadotropina kosmówkowa ludzka
- Luka anionowa (LA)
- Lutropina (LH)
- Łańcuchy lekkie I i k - patrz: Wolne łańcuchy I i k
- Magnez
- Markery nowotworowe
- Markery wirusowego zapalenia wątroby
- Miedź
- b2-Mikroglobulina.
- Mioglobina
- Miozyna
- Mocznik
- Molalność (osmolalność) osocza
- Nadmiar zasad (BE)
- NEFA - patrz: Wolne (nieestryfikowane) kwasy tłuszczowe
- N-końcowy propeptyd prokolagenu typu I (procollagen I aminoterminal propeptide - PINP)
- N-końcowy usieciowany telopeptyd łańcucha α kolagenu typu I - patrz: NTx w moczu
- Noradrenalina - patrz: Aminy katecholowe
- NR-2 i anty-NR-2 - patrz: Biomarkery przemijającego niedokrwienia i udaru niedokrwinnego mózgu
- 5-Nukleotydaza
- Odczyn Biernackiego - patrz: Opadanie krwinek czerwonych
- Oksytocyna
- Opadanie krwinek czerwonych
- Osmolalność osocza - patrz: Molalność osocza
- Osocze białko ciężowe A (PAPPA)
- Osteokalcyna
- Osteopontyna

Parathormon (PTH)

- pCO₂ - patrz: Ciśnienie cząstkowe dwutlenku węgla
- Peptyd aktywacji trypsynogenu - patrz: TAP w moczu

Peptyd C

Peptyd strukturalnie zbliżony do parathormonu (parathyroid hormone related peptide - PTHrP)

Peptydy natriuretyczne

- Przedsionkowy peptyd natriuretyczny (ANP)
- Mózgowy czynnik natriuretyczny (BNP) oraz N-końcowy fragment pro-BNP (NT-pro-BNP)

pH

- PINP - patrz: N-końcowy propeptyd prokolagenu typu I
- pO₂ - patrz: Ciśnienie cząstkowe tlenu

Poli-peptyd trzustkowy (PP)

Potas

Produkty degradacji fibryny - D-dimery (fibrin degradation products - FDP)

Progesteron

Prokalcytonina (P-CT)

Prolaktyna

- Protrombina - patrz: Czas protrombinowy
- Przeciwciała przeciw białkom cytoplazmatycznym granulocytów obojętnochłonnych - patrz: ANCA

Przeciwciała przeciw błonie podstawnej kłębuszków nerkowych (anty-GBM)

Przeciwciała przeciw cyklicznemu cytrulizowanemu peptydowi (anty-CCP)

Przeciwciała przeciwfosfolipidowe

Przeciwciała przeciwjadowe (ANA)

Przeciwciała przeciw paciorkowcowe (ASO)

Przeciwciała przeciwko receptorowi TSH (anty-TSHR)

Przeciwciała przeciwko tyreoglobulinie (anty-TG)

Przeciwciała przeciwko tyreoperoksydazie (anty-TPO)

- Przedsionkowy peptyd natriuretyczny (ANP) - patrz: Peptydy natriuretyczne
- PTH - patrz: Parathormon

Receptor transferrynowy rozpuszczalny w surowicy (sTfR)

Renina (aktywność reninowa osocza - ARO)

Sekretyna

- Somatotropina - patrz: Hormon wzrostu

Sód

- TBG - patrz: Hormony tarczycy
- Testosteron - patrz: Androgeny
- TIBC - patrz: Żelazo

S-Transferazy glutationu (GST)

Transferyna

Transkortyna (globulina wiążąca kortykosteroidy, CBG)

Transpeptydaza g-glutamylowa (g-GT)

Triglicerydy (TG)

- Trijodotyronina całkowita - patrz: Hormony tarczycy

- Trijodotyronina wolna - patrz: Hormony tarczycy

Troponiny

- TSH - patrz: Tyreotropina

Tyreotropina (TSH)

- Tyroksyna całkowita - patrz: Hormony tarczycy

- Tyroksyna wolna - patrz: Hormony tarczycy

Układ dopełniacza

- VIP - patrz: Wazoaktywny polipeptyd jelitowy

Wapń

Wazoaktywny polipeptyd jelitowy (VIP)

Wazopresyna (AVP)

Wczesny antygen raka gruczołu krokowego 2 (early prostate cancer antigen-2 - EPCA-2)

Witamina A

Witamina B12 (cyjanokobalamina)

Witamina C (kwas askorbinowy)

Wodorowęglany (stężenie standardowe)

Wolne łańcuchy lekkie I i k

Wolne (nieestryfikowane) kwasy tłuszczowe (NEFA)

- Współczynnik wiązania tyroksyny - patrz: Hormony tarczycy

- Współczynnik wolnej tyroksyny - patrz: Hormony tarczycy

Żelazo

Całkowita zdolność surowicy do wiązania żelaza (TIBC)

III Interpretacja wyników badań morfologicznych krwi

Krwinki czerwone (erytrocyty)

Krwinki białe (leukocyty)

Płytki krwi (trombocyty)

IV Interpretacja wyników badań biochemicznych moczu

Adrenalina (A), noradrenalina (NA)

Albumina

Aldosteron

α-Amylaza

- Androgeny - patrz: Androgeny we krwi i 17-ketosteroidy w moczu

Azot α-aminokwasowy

Białko

Białko Bence Jonesa

Bilirubina

Cystyna

- Deoksypirydynolina - patrz: Pirydynolina

- Estradiol - patrz: Estrogeny

- Estriol - patrz: Estrogeny

Estrogeny

- Estron - patrz: Estrogeny

- FIGLU - patrz: Kwas formiminoglutaminowy

Fosforany nieorganiczne

Glukoza

Hemoglobina

- 5-HIO - patrz: Kwas 5-hydroksyindolooctowy

- 17-Hydroksykortykosteron - patrz: Kortyzol

Hydroksylizyna

Hydroksyprolina

- 17-Ketogenne steroidy - patrz: Kortyzol

17-Ketosteroidy (17-KS)

Kolagen IV

- Koproporfiryny - patrz: Metabolity porfirynogenezy

Kortyzol

- Kortyzol wolny - patrz: Kortyzol

Kreatynina

- Kwas d-aminolewulinowy - patrz: Metabolity porfirynogenezy

Kwas cytrynowy

Kwas formiminoglutaminowy (FIGLU)

- Kwas 5-hydroksyindolooctowy (5-HIO)

- Kwas 3-metoksy-4-hydroksymigdałowy - patrz: Kwas wanilinomigdałowy

Kwas metylomalonowy

Kwas moczowy

Kwas szczawiowy

Kwas wanilinomigdałowy (kwas 3-metoksy-4-hydroksymigdałowy; MHM)

Metabolity porfirynogenezy

- Metanefryna - patrz: Metoksyadrenalina

Metoksyadrenalina (metanefryna, MA); metoksynoradrenalina
(normetanefryna, MNA)

Mikroalbuminuria - patrz: Albuminuria

α1-Mikroglobulina

β2-Mikroglobulina

Mioglobina

N-końcowy usieczony telopeptyd łańcucha α kolagenu typu I (collagen type I crosslinked N-

telo peptide -Ntx)

- Ntx - patrz: N-końcowy usieciowany telopeptyd łańcucha α kolagenu typu I

- Noradrenalina - patrz: Adrenalina

- Normetanefryna - patrz: Metoksynoradrenalina

Ołów

- Peptyd będący produktem aktywacji trypsynogenu - patrz: TAP

pH moczu

Pirydynolina (Py) i deoksypirydynolina (DPy) 323

- Porfobilinogen - patrz: Metabolity porfirynogenezy

Potas

Pregnandiol

Sód

TAP - peptyd będący produktem aktywacji trypsynogenu do trypsyny

Testosteron

- Tetrahydroaldosteron - patrz: Aldosteron

Urobilinogen

- Uroporfiryny - patrz: Metabolity porfirynogenezy

Wapń

V Interpretacja wyników badań cech fizycznych, mikroskopowych i bakteriologicznych moczu

Zabarwienie moczu

Bakteriomocz

Chyluria

Gęstość względna moczu (ciężar właściwy)

Krystaluria Krwimocz

Leukocyturia

Wąleczkomocz

Zapach moczu

Zmętnienie moczu

VI Interpretacja wyników badań płynu mózgowo-rdzeniowego

- Albumina - patrz: Białko

Barwa

Białko

Chlorki

Ciśnienie

Elementy komórkowe.

- Globuliny - patrz: Białko

Glukoza

Kwas mlekowy

pCO₂

pH

Wodorowęglany

VII Diagnostyka płynu opłucnowego

VIII Diagnostyka płynu stawowego

IX Diagnostyka płynu w worku osierdziowym

Piśmiennictwo

Skorowidz